

Glasba.

Kovačev študent. Libreto spisal Ivan Kovačič. (Zbirka ljudskih iger, 5. in 6. snopič.) Uglasbil Vinko Vodopivec. — V Ljubljani 1910. Založila Katoliška Bukvarna. Cena K 3'20.

G. V. Vodopivec ni imel napačne misli, ko se je spravil na uglasbitev zgoraj imenovane, za predpustne veselice zelo primerne šaloigre. Saj naše ljudstvo nič manj ne ljubi lepe glasbe, kakor je zavzeto za lepe igre; in če mu podamo igro in glasbo obenem kot neko celoto, sprejme tudi to z veseljem in hvaležnostjo. Kar se glasbe tiče, bomo ljudstvo gotovo hitreje pridobili za kako preprosto, lahkoumljivo, — četudi nekoliko okroglo, — a z narodnimi motivi prepojeno glasbo, kakor za katerokoli umetno, bodisi še tako originalno in dovršeno kompozicijo. G. skladatelj se je, kakor kaže 40 strani obsežna partitura, brezdvomno in v prvi vrsti na to oziral. Deloma je imel v tem oziru prav, a popolnoma ne; pa o tem pozneje.

V „Kovačevem študentu“, obstoječem iz treh dejanj, nastopajo sledeče osebe: Kovač Vlecimeh (bas), Meta, njegova žena, (sopran), Janez, njen sin, (bariton), Žan, poštni sel, (tenor), trije Janezovi sošolci: Krok (tenor), Žejko (tenor) in Mucek (bas); zbor poje za kulisami. Glasba sama obstoji večinoma iz raznih deloma narodnih, deloma v narodnem duhu zloženih pesmi (zborov, oziroma kvartetov) in nekoliko arij (samospევov) v kupletnem ali, recimo, operetnem slogu. Nekaj inštrumentalnih (klavirskih) pred-, med- in poiger veže, oziroma primerno zaokrožuje posamezne dele.

Harmonizacija narodnih pesmi je prirejena kar najbolj preprosto, včasih res nekoliko revno, a vendar večinoma precej korektno. Samospეvi so srednje vrednosti; posebno dobro pogojen in v prav markantnih potezah zložen je samospე v F-molu na str. 12., in pozneje na str. 23. in 28. v Es-molu.

Klavirsko spremljanje je zelo primitivno, le bolj nadebelo nametano; na več mestih je odločno nepravilno in naravnost slabo. Nekatere nepravilnosti hočem omeniti. Grdo se sliši podvojitev vodilnega tona v zadnjem taktu drugega sistema na str. 6. in istotako

v 2. taktu 3. sistema. Neokusno je spremljanje v zadnjih dveh taktih na isti strani; podobna mesta se ponavljajo pozneje še večkrat. Napačen je razvez septakorda v 3. taktu zadnjega sistema na str. 7.; pa ne le septima kot taka, že sekvenca sama terja drugačen postop glasov. Medlo se glasi zadnji takt na str. 9. Trd in neharmoničen je predzadnji takt v prvem sistemu na str. 11. Tudi na str. 18. pri pesmi „Oja“ bi se mogla 4. in 8. takt v spremljanju nekoliko bolj skladno napraviti s pevskim glasom. Na str. 31. na četrti dobi predzadnjega takta bo sigurno bolj na mestu sekundakord: es, f, a, c nego kvartsekstakord: es, a, c. — Spremljanje je lahko, in le semtertje kaka daljša pasaža bo morda delala preglavico kakemu manj izurjenemu pianistu. A poudarjam, da bi se z istimi težkočami pri igranju ali pa še z manjšimi dalo vendarle marsikaj lepše, samostojneje in klavirju primerneje izraziti. —

Hvalevredno delo in še več: naša dolžnost je streči ljudstvu. Popolnoma prav je, če se n. pr. v glasbi oziramo na ljudski značaj in zlagamo na podlagi narodnih motivov. Tudi to je popolnoma v redu, če pošljamo v svet med drugim tudi lahke, preproste in prav zato ljudstvu umljive in dostopne skladbe. A na nekaj ne smemo pri tem pozabiti. Mi moramo ljudstvo polagoma tudi v umetniškem oziru dvigati, mu podajati tudi v tem oziru solidno, zdravo, svežo hrano. Karkoli gre literature, in ker govorim predvsem o glasbi, naše slovenske glasbene literature, med svet, in še zlasti, kar je je preprostemu ljudstvu namenjene, naj nosi na sebi pečat zrelosti, dovršenosti, prave umetnosti. Mislim, da nisem v tem naziranju osamljen, ampak mi bo gotovo pritrdil vsakateri prijatelj resničnega napredka naše domače umetnosti. S. P.

Slovenske narodne pesmi iz Ziljske doline in Podroža, nabral in četveroglasno postavil Oskar Dev. Cena 2 K. Izdala in založila „Glasbena Matica“. V Ljubljani 1908. — Štiriintrideset napevov v lahkem poskočnem koroškem slogu je nabral gospod skladatelj. Postavljene so prav navadno brez vsakega umetničenja.

To in ono.

Kako nam je pisati krajevna imena?

V letošnjem Ljubljanskem Zvonu (str. 84 — 86) je prof. Tomiņšek predlagal nekatera pravila, po katerih naj bi pisali krajevna imena in pa pridevnike, ki so nastali iz lastnih imen. Med drugim poudarja, da naj nam bo, kar se tiče pridevnikov za vzor „latinščina“. Nekdo je že v Slov. Narodu profesorju Tomiņšku odgovarjal, da drugi Slovani ne pišejo tako, kakor on svetuje, in da nam tedaj ne kaže, da bi ga posnemali.

Pravila, ki jih prof. Tomiņšek priporoča, mi v nekaterih točkah ne ugajajo. Kako naj pišemo krajevna imena, naj nam bo merodajno to, kako jih pišejo drugi Slovani, v prvi

vrsti stomilijonski ruski narod. Žalostno bi bilo, da bi mi Slovenci gledé pisave krajevnih imen hodili svojo pot ter bi se rajši ozirali na mrtvo latinščino, kakor pa na pisavo sorodnih slovanskih bratov.

Poglejmo k Rusom, da vidimo, kako oni pišejo krajevna imena in pa pridevnike, ki so izpeljani iz lastnih imen! Ruski slovarji, slovnice in druge knjige nam kažejo, da se Rusi v tem oziru ravnajo skoraj po istih pravilih, ki jih je Levec sprejel v svoj „Slovenski pravopis“ (str. 84, § 576. in 577.). Ta pravila so:

I. Kadar je lastno ime zloženo iz pridevnika in samostalnika tako, da je samostalnik že sam zase lastno ime in se mu pridevnik pristavlja samo zavoljo razločevanja,